

niður til min.

Tá var eg so niðurlundurkomin, at tað var um reppið, at eg fór at detta oman. Øll min kropstýngd lá á tí eina fotinum, sum nú var farin at rista og geva eftir. Tá kom endin frá Edmundi sum ein bjargandi »hond«. Eg fekk júst fatur í endanum á troyggjuermuni, og Edmund togaði meg upp samstundis sum eg sjálvur hjálpti til.

Stutt frá eggini høgdi Edmund í ryggin á mær og fekk meg upp á slætt. So fast tók hann í ryggin, at eg dagin í dag kenni tað á rygginum.

Teir báðir vóru útlýgvadír aftaná skelkin og lögdu seg skerflatar á bøn at rinda móðina.

Hetta var so fyrstu ferð, Dia var í livsvanda og kortini varð bjargaður.

Seinast í 30-árunum bygdu Dia og triggir vinmenn á Strondum eitt áttamannafar og fóru við tí til Grønlands at rógva út. Teir fiskaðu 330 skip-pund av saltfiski hetta fyrsta árið. Í 1939 fóru teir so heimaftur til Føroya við tí 4000 tons stóra farmaskipinum Niels Finsen. Hetta var tann minn-liga ferðin, tá Føroyar mundu mist 250 av sínum raskastu synum.

Og hetta var so aðru ferð, at Dia var í livsvanda, at hann kendi á sær, at nú var seinasti tímin komin. Hann greiðir soleiðis frá túrinum við Niels Finsen.

— Vit svóvu allir á mill-umdekknum. Tá vit fóru framvið Kappanum um kvøldið var av besta veðri. Men klokkan 4 á morgni vórðu vit vaktrir av einum øgiligum bresti. Skipið fekk ein sjógv, sum nærum gjørdi av við okkum. Nakrar timar seinni fekk skipið enn ein sjógv, sum var nógv harðari.

Eg minnst, at skiparin bað 12 teir sterkastu menninar koma upp á dekkið at hjálpa til at fáa motorarnar av dekknum. Teir lógu og sløddust har, nú nærum allir deksbátarnir vóru farnir í knús og skolaðir yvir borð.

Hop er so leingi vit flóta

Hesin seinni sjógvurin var so harður, at eg minnst, at ein av manningini kom niður á millumdekkið og bað okkum gera okkum tilreiðar at doyggja, tí eingin vón var fyri skipinum ella okkum. Skipið fór helst at søkka.

Tá var tað, at eg spurdi síðumannin, um einki hop var kortini og hann svaraði mær við teimum livgandi orðunum: »Soleingi vit flóta omaná, so er hop«.

Og hvussu enn gekk, so vórðu vit allir bjargaðir og

komu heimaftur í øllum góðum. Onkur fekk to álvarssaman snudd, sum merkti hann fyri livið.

Dia sigur, at hesa ferðina kendi hann tað eins og hina ferðina í Skolabjörgunum: at nú fór hann at doyggja, og eisini hesaferð stóð alt so klárt fyri sær: — EG hugsaði, at tað fór at vera ein álvarssamur smeytur fyri Føroyar at missa 250 mans í besta aldri.

Dia sigur, at ein av orðkunum til at teir komu frá hesi hendingini við livinum mundi vera tað arbeiði, sum teir, ið hildu pumpurnar gangandi, gjørdur.

Pumpurnar gingu við dampi, og mennir stóðu og skovlaðu upp í eldin meðan teir stóðu upp um miðjuna í sjógvi. Tað er ikki minst teimum at takka, at vit komu frá tí við livinum.

Týskarar bumbaðu og skutu

Henda hendingin tók ikki dirvi frá tí unga Dia. Sjógvurin dróg framvegis, og frá 1940 til kriggið endaði, sigldi Dia við sluppini Gunhild. Teir førdur fisk úr Íslandi til Bretlands.

Men ikki hevði skelkurin frá vandatúrinum við Niels Finsen lagt seg, fyrr enn Dia aftur skuldi koma í livsvanda. Hesa ferð ikki av náttúrunnar ávum men heldur av mannaávim. Hetta var í 1941.

Teir vóru júst farnir av Hornafjörðinum og høvdu fulla last av ísfiski, ið skuldi til Bretlands. Teir vóru bert einar 15 fjórðingar úr landi, tá teir finga eyga á ein týskan bumbuflýgvara.

Hóast týskir flýgvavarar ikki plagdu at vera so nær landi, so var hetta ikki so langt frá rutini, har Murmansk-konvoyurnar plagdu at sigla. Hetta týska flogfarið hevur tí helst verið og leitað eftir farmaskipum, tá tað so fekk eyga á føroysku sluppina.

Tveitti 7 bumbur

Og vit lata enn einaferð Dia greiða frá:

— Hóast týskarin ikki kláraði at bumba okkum í »senka«, so skjeyt hann okkum kortini »sundur og saman«. Hetta var eitt stórt flogfar, sum hevði maskinbyrsur bæði framman og aftan. Vit vóru sjei mans við Gunhild og teir flestu vóru undir dekki, tá flogfarið fleyg yvir skipinum. Eg var sjálvur staddur á brúnni. Flýgvarin mundi kasta einar 6-7 bumbur eftir okkum, sum to allar raktu við síðuna av skipinum. Tá einu ferðina so

nær, at bresturin frá bumbuni gjørdi, at allir naglar í skipinum loysn-aðu.

Men tá bumburnar einki dugdu, so brúkti hann maskinbyrsurnar. Tað kendist sum heglingsæl og var als ikki komandi út a dekkið, tá týskararnir skutu eftir okkum. Skiparin, sum tá var staddur undir dekki, royndi at koma upp við eini maskinbyrsu, men hann og byrsan vórðu syft niður aftur av brestunum frá skotunum.

So litið annað var at gera enn at styra skipinum soleiðis at týskarin ikki rakt. — Eg haldi

Stranda Bátasmiðja, sum framvegis umvælir útroðrabátar.

sjálvur, at tað, sum bjargaði okkum, var, at hann alla tíðina setti kós langskips og at vit tá settu fulla ferð á maskinurnar og dreygaðu róðrið í borðið.

— Hetta var ein striggin tími og kann einhvør ætla um, hvat vit hugsaðu, tá vit høvdu hetta stóra týska flogfarið beint omanfyri mastrina á sluppini.

Men eisini hesaferð sluppu teir við livinum.

Dia helt fram at sigla við Gunhild øll krigsárin.

Eftir kriggið fórði hann eitt skifti Coralú úr Havn og seinni eisini Mari Margrethu.

Í land at umvæla skip

Dia greiðir frá, at hugur hansara altíð hevur leitað til sjógvin ella til skip sum so. Hann hevði tá framvegis áhuga fyri skipasmið, og í 1948 fór hann tí á land fyri at arbeiða uppá bátar. Har var nógv at gera um heystarnar, tá sluppinar komu aftur av fiskiskapi. Hesi arini umvældu og reinsaðu teir skip, sum lógu fyri akkeri

Inni á Ringunum teir rópa, sum er okið frá Sjóvarhøvda og inn á Hulk.

Í 1952 sókti Gudmund Ísleff eftir tveimum monnum at fara til Íslands at smíða bátar. Dia tók av hesum tilboði og var fyra ár á Norðfjörðinum og eitt ár á Havna-fjörðinum, har hann smíðaði bátar úr 15 upp í 80 tons.

Hann kom so aftur til Føroya í 1957 og arbeiðdi tá eitt ár í Havn sum húsa-smiður. Fyrst í 60-unum arbeiðdi Dia so á skipasmiðjuni á Skála. Har var hann í gott og væl tvey ár. Tá var hoyrnin farin at

umvælt og reinsað útroðrabátar upp til 50 tons.

Í dag arbeiða nakrir mans á bátasmiðjuni. Tá nógv var at gera fyrr voru teir upp til 12-15 mans. So henda smiðjan hevur lagt nakað eftir seg til bygðina, heldur Dia fyri.

Hann visir á, at teir hava verið eitt sindur óhepnir. Herfyri kom byggifelagið Kanjon at grabba ein stóran part av bedingsskinnaranum burt, soleiðis at teireinki hava fingið gjørt í ein mánaða. Nú hava teir so umvælt nakað, soleiðis at teir kunnu taka skip upp í 10 tons.

Vit spurdu Dia um

hava jú peningin í landinum. Helvtin av tí, hesi arbeiðstólkar forvinna fer jú aftur til landið í skatti. Tann helvtin fer tilvarandi í norska statskassan, og vit siggja einki til hana aftur.

Eg haldi tað verður færdur ein skeivur politikkur á hesum økinum, sigur Dia, og nú nomið verður við politikk, so dylur Dia ikki fyri, at hann alt liv sitt hevur verið javnaðarmaður.

Sjálvur hevur hann verið stillari hjá flokkinum og hevur sitið í nevnd Eysturoyar javnaðarfelags.

Uppá fyrispurning hvi

bila og oyrnalæknin bað hann gevast við at arbeiða uppá nýbygningar á Skála.

Stranda bátasmiðja

Dia so gjørdi, og í 1966 tók hann so stigið til sjálvur at fara undir at byggja og umvæla smærri útroðrabátar. Stranda Bátasmiðja gjørdist veruleiki.

Dia greiðir frá, at tað tá vóru einar 6 skíðasmiðjur í Føroyum, men hann helt at tørvur var á eini smiðju, sum legði seg eftir at byggja og umvæla smærri útroðrabátar.

Teir bygdu so eisini einar 4 20-tons bátar og einar 5-6 15 tons bátar tey fyrstu árin, men tað skuldi so visa seg, at frakt og tollur vaks so nógv, at tað varð ikki lønandi at byggja hesar bátarnar longur. Eitt árið hevði Dia sostatt eitt nettoundirskot uppá 200.000 kr., tí báturin teir smíðaðu, gjørdist so nógv dýrari, tí allar útreiðslur vuku.

Hetta var ein dyggur smeytur fyri Stranda Bátasmiðju, men kortini mistu teir ikki mótið. Síðani 1970 hava teir so bert

ætlanin er at fara at byggja útroðrabátar aftur. Til tað sigur hann, at hetta má tíðin visa, um ein fær sømdir til tess. Soleiðis sum frakt og tollsaturin er í dag, er eingin møguleiki at smíða smærri útroðrabátar.

Dia dylur tó ikki fyri, at júst henda stóddin á skipum verður nakað, sum færoyingar fara at leggja seg eftir í framtíðini.

Hvat annars viðvikur skipasmiði í Føroyum, so heldur hann, at tað er sera nógv vert at hava hesi mongu arbeiðsplássini. — Men eg haldi ikki tað skuldi verið loyvt at bygt stór skip uttanlands. Eg eri visur í, at bæði Skála og Tórshavnar Skipasmiðjur eru forar fyri at halda okkara flota við líka. Tað er »hol í høvdið« at fara av landinum at byggja skip, tá vit eiga so frægar skipasmiðjur sjálvir.

Og Dia heldur fram: — Eg veit væl, at tað verður sagt, at tað er ofta biligari at byggja í Noregi t.d. Men vit gloyma, at vit við at byggja skip í Føroyum varðeita fleiri hundrad arbeiðspláss og harafrat

hann so dúgliga hevur tik-ið undir við javnaðarflokkinum alt sitt liv, og hvi hann fer at gera tað í framtíðini eisini, sigur Dia, at hann er eingin greivasonur.

— Pápi min var vanligur skipasmiður og vit vóru 9 systkin. Tað var ikki altíð vit finga nokk. Ofta var ikki breyðmoli í húsinum. Eg havi tað tí í blóðinum at halda meg til javnaðarflokkin. Tað er grógvíð fast. Og hóast tíðirnar í dag ikki eru tær somu sum fyrr, so haldi eg, at tað altíð verður brúk fyri einum sterkum javnaðarflokki. Sjálvandi haldi eg, at okkurt kundur verið óðrvisi, men tað er so tað. Eg fari altíð at atkvøða fyri javnaðarflokkinum, sigur Dia á Trøð ella Andreas Fr. Rasmussen, sum er rætta navn hansara, í samrøðu við Tíðindablaðið Sosialin.

Vit ynskja Dia til lukku við føðingardegnum.

jan